אמר ר' אמי זיבח וקימר וניסך בהעלם אחד

אינו חייב אלא אחת אמר אביי מ"ט דר' אמי

אמר קרא ילא תעבדם הכתוב עשאן כולן

עבודה אחת ומי אמר אביי הכי והאמר אביי

שלש השתחואות בעבודת כוכבים למה

אחת לכדרכה ואחת שלא כדרכה ואחת

לחלק לדבריו דרבי אמי קאמר וליה לא

קמו א מיי׳ פ״ח מהלי שגגות הלי ח והל״ב: קמו ב מיי פיים מהלי שבועות הל׳ ב סמג

לאון א: קמח ג מיי פי״ח מהלי סנהדרין הלכה ב: קמט ד מיי׳ פ״א מהלכות שחיטה הלכה ב סמג

לאוין קלו טוש"ע י"ד סיי כו סעיי א: קנ ה מיי פי"א מהלי ד סמג לאוין שכד:

קנא ו ז מיי פי"ג מהלכות סנהדרין הלכה ד סמג לאוין רל: קנב ח מיי פ"ו מהלי ממרים הלכה א סמג לאוין קכ:

סמג נחוץ קכ: קנג ט מיי פ״א הלי שחיטה הלי ב ופי״ג מהלי סנהדרין הלכה ד ופי״ח שם הלי ג סמג לאוין ופייתו שם הכייג סמג נמוץ קלו רכ רלו שכד: קגד י מיי׳ פ״ג מהל' ע״ז הלכה ו סמג לאויו

יח: קבה כ מיי שם פ״ה הלכה י והל' יא סמג לאוין לה טוש"ע י"י סי׳ קמו סעיף א ועיין בהשנות ובכ״מ:

לא תשתחוה להם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךְ אֵל קַנְּא פּקֵד עֲוֹן אָבֹת עַל בְּנִים עַל יי בּלֵך עֶּוֹן. על בְּנִים עַל שַׁלְשִׁים וְעַל רְבֵּעִים לְשֹׂנְאָי: שמיר 2. דייי 2. הִשְּׁמֶר לְךְּ פֶּן תִּנְּקֵשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הּשְּׁמְרֵּם מִפָּנֶיךְ וּפֶּן תִּדְרש לֵאלהֵיהֶם לֵאמֹר אֵיכְה יַעַבְדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶה אֶת אֵלֹהֵיהֶם וְאֶעֶשֶׁה בַּן גַּם אָשֶׁר. פַּרָר מִהַר מִן הַדֶּרֶךְ אָשֶׁר צִוִּיתִם עֲשׁוּ לְהֶם עֵגֶל מַסַּבָּה וַיִּשְׁתַּחֵוּוּ לִוֹ עֵגֶל מַסַּבָּה וַיִּשְׁתַחֵוּוּ לִוֹ ַּיָּיֶלְבָּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶה אֱלֹהֶיף יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר העלור מארץ מצרים:

שמות לדו 4. זֹבַחַ לְאֱלֹהִים יְחֲרָם בִּלְתִּי לִייָ לְבַדּוֹ: שמות כב יט

בַּתֶּרֶט וַיַּצְשֵׂהוּ עַגֶּל מַפֶּבָה וַיּאמְרוּ אֵלֶה אֵלהָיוִּ יִשְׂרָאַל אֲשֶׁר העלור מארץ מצרים: שמות לב ד

6. לא תאכְלוּ עֵל הַדֶּם לא תנחשו ולא תעוננו: ויקרא יט כו ויקרא יט כו לא תוֹתִירוּ מִּמֶנּוּ עֵד.

בַּקַר וְהַנַּתַר מִמֵּנוּ עַד בַּקַר בָּאֵשׁ תִשִּׁרפוּ:

אמר ד' אמי זיבח וקישר וניםך. פירש הקונטרס דלה גרסינן והשתחוה דלאו עבודה היא ולפיכך בהך דר' זכאי לעיל נמי ל"ג ליה וקשה אמאי א"ל פוק תני לברא אפילו ר' נתן דאמר התם דלית ליה השתחואה לחלק יצאה: לא **מעבדם.** כללן כולן כאחד ולא לחלק הכא מודה ללאו יצאת כדמפרש אביי טעמא הכא מדכתיב לא

מעבדם מיהו אפשר הא דאמר ליה פוק תני לברא משום דלא דריש ליה לא תעבדם ולרב שמואל בר יהודה דהכי תנא קמיה אוקימתא קמייתא דרבי זכאי מלא תעבדם כר' אמי ולר"ת נראה דגרם בדרב זכאי והשתחוה ובדר׳ אמי ל"ג דהסבר ר׳ אמי דלחלק על עצמה יצאת דלא תעבדם אשאר עבודות קאי דהכי כתיב לא תשתחוה להם ולא תעבדם והא דפריך הא אמר אביי שלש השתחואות למ"ל דלחלק על עלמה לא קאמר מדקאמר לחלק על כל אחת משמע אבל לר' זכאי דתנא השתחואה ע"כ ללאו יצאת ס"ל מדלא מחייב שתים ואי עבדה באפי נפשה לא מחייב כלל כיון דללאו יצאת ולא תני ליה בהדי אחריני אלא לאשמועי׳ היא גופה דללאו יצאה ואמר ליה ר' יוחנן פוק תני לברא דלחלק יצאה אפי׳ כל אחת ואחת כיון דלא דרשת לא תעבדם

מדס"ל השתחואה ללאו יצאה: אחת לשלא בדרבה. הא (כ) לא מיבעי לן קרא לעונש ואזהרה תורה אור השלם למבוזים כדמיבעי לן לעיל (דף סא.) בהשתחואה לשלא כדרכה דמכובדים כיון דגלי לן באוהרה דכל שלא כדרכה שוין הוא הדין בעונשה:

אלא על כל דבר שיש בו מעשה. פ״ה דגבי חטאת כתיב ועשה אחת ולא דק דבפ"ק דכריתות (דף ב.) מייתי אידך קרא דמנן לעושה בשגגה יצא מגדף: בי קאמר רב גמי לר"ע. אליבא דר"ל קאמר הכי דלר" יוחנן דאמר לקמן (דף סה.) כפיפת קומתו ועקימת פיו הוה מעשה מתוקמא דרב אפילו כרבנן:

בל המשתף שם שמים. לא דמי להא דכתיב (שופטים ז) חרב לה' ולגדעון וכן (במדבר כא) דברנו בה׳ ובך דלא אסור אלא במידי דאלהות: משום דהוי לאו שבכללות.

∘ תימה ת"ל דהוי לאו שניתן לאוהרת מיתת ב"ד דהוי אוהרה לבן סורר ומורה ועוד תימה הא בן סורר ומורה לוקה כדתנן בפ' בן סורר ומורה (לקמן דף עא:) וילפינן בגמרא ויסרו מויסרו וע"כ אזהרתיה מלא תאכלו על הדם וכיון דגלי רחמנא אהאי לאו דלקי ה"ל למימר בכל דוכתי דלקי לכל הפחות היכא דאין יכול לבא לידי מיתה:

על כולם אינו לוקה. אפי׳ למ״ד בס"פ כל שעה (פסחים דף מא:) דלקי אנא ואמבושל משום ללי אש ואוג וחרצן משום כל אשר יעשה מגפן הנהו מיפרשי טפי מקרא דלא תעבדם דלא מפרש קרא דאיירי במגפף ומנשק והא דאמרינן בפ"ק דבינה (דף יב.) דמבשל גיד הנשה בי"ט לוקה חמש וחד מינייהו המבשל בי"ט לא חשבינן להו לאו שבכללות דכתיב כל מלאכת עבודה לה תעשו כמו לה תעבדם דהכא דהתם מפרש טפי דכתיב עבודה דמשתמע כל מלאכה שהיא עבודה:

ה״ג א״ר אמי זיבה וקיטר וניסך בהעלם אחד וכו'. ול״ג והשתחוה דהשתחואה לאו בכלל שאר עבודות היא דעל כרחך לית ליה לר' אמי השתחואה לחלק יצאה מדקאמר אינו חייב אלא אחת: מ"ע דר' אמי. מעבדם יתירי כתיביט ודרשינן חד

מינייהו להכי: מי אמר אביי. כרבי אמי דאינו חייב אלא אחת: שלש השתחוחת. לה תשתחוה להם דעשרת הדברות (שמות כ) כי לא תשתחוה לאל אחר (שם לד) לא תשתחוה לאלהיהם (שם כג). והשתחואה דדברות אחרונותש לא חשיב דאהדורי קא מהדר ליה משה לישראל מה ששמע בסיני: אחת לכדרכה וכו'. דאי כתיב חדא הוה אמינא לא אסר אלא בעבודת כוכבים דדרך עבודתה בהשתחואה: לדבריו דר' אמי קאמר. אביי להך דרשה דלא תעבדם אבל אביי לא ס"ל ומוקים לה ללאוי יתירי ור' אמי מוקי להך השתחואה לומר ללאו יצאה: לכדרכה ושלא כדרכה. שהשתחואה היא להך עבודת כוכבים כדרכה ושלא כדרכה כגון שדרכה לעבוד דרך כבוד ולא בהשתחואה ואי כתיב חד לא הוה מרבינן אלא כי האי גונא אבל משתחוה לפעור לא כתב רחמנא השתחואה יתירא שניה לשלא כדרכה כגון פעור ומרקולים שעבודתה בבזיון והא דא"ר אלעזר לעיל (דף סא.) זובח למרקולים חייב מלא יזבחו⁰ ואע"ג דחד קרא יתירא הוא דאיכא ולא מוקים לה בזובח למקטרים דעבודתו דרך כבוד דסבר כיון דגלי בהשתחואה ק"ו בזביחה מיהו כולה מילתא לא ילפינן מהשתחואה דא"כ הוה מרבינן כל עבודות כבוד אע"ג דלאו עבודת פנים לכך יצאה זביחה לומר שלא חייבה אלא עבודות פנים: כיון דאמר אני אסה חייב. אע"ג דלא פלחה: לקרבן. אם שגג: ואפילו לרבנן. בתמיה. דפליגי רבנן בכריתות (דף ו.) במגדף עליה דרבי עקיבא דאמרי מגדף אינו מביא קרבן דבעינן מעשה: והתניא אינו חייב אלא על דבר שיש כו מעשה. דגבי חטחת כתיב (ויקרא ד) ועשה אחת מכל מלות ה': ר' עקיבה היה דהמר דלה בעינן מעשה גמור. דמגדף מחייב משום מעשה זוטא דעקימת שפתיו הוה מעשה והכא נמי כפיפת קומתו הויא מעשה והאי דקתני אינו חייב אלא על דבר שיש בו מעשה לאפוקי הרהורא דלא מחייב עלה: מגדף. מברך את השם: אחקושי אחקוש. אלי אתה בוביחהם) דכתיב וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל: **אלמלא וי"ו שבהעלוך**. דהא לא כפרו בהקב"ה לגמרי שהרי מכר: שאיוו שתפוהו בדבר לאלוהות הרבה. אף לאלוהות אחרים וקבלו עליהם: א**בל המגפף וכו'** עובר בלה תעשה. ואל תלכו אחרי אלהים אחרים (ירמיה כה) אי נמי אל תפנו אל האלילים (ויקרא יט) וכגון שאין דרכן בכך: הנודר בשמו. ושם אלהים אחרים לא תזכירוש: המקיים. הנשבעם דמתרגמינן קיים: **לאו שבכללות.** דכולהו משתמעי בחד קרא: ועדיין הדם במורק. הקרבנות: שאין מברין. את האבלים ברחבה כדרך שמברין את האבלים בסעודה ראשונה משל אחרים כדאמרינן במועד קטן (דף מ:): על הדם.

 ה) [מוספתא פרק יוד לקמן
סה. כרימות ג:],
בס"א: שונאיהן],
ג) סוכה מה:, ד) [ע"ו ע: ע"ש], ה) [פסחים כד. וש"נ], ו) [רש"י בחולין מכא. ד"ה השומט בהמה כו׳ כתב דאינו אלא מדרבנן עוד שם: ד"ה וממתין לה עד שתנא נפשה כדתניא בסנהד' מנין אוכל וכו' ואסמכתא דרבנן בעלמא הוא], ז) [שמחות פרק ב], ד) מו"ק יד:, ע) [נ"ל ר' יוחנן אומר], י) [נ"מ נא. מכות ד: טו. כ: תמורה ג. זבחים כט:], ל) פסחים פד. חולין פב: לא. קמא: ממורה ד: מכות ד: טז. שבועות ג:, () נשמות כג דברים הן, **מ**) [דברים הן, ל. [ויקרא יו], ס) בס"א: לוביחה, ע) [שמות כג], ל) [תהלים סג], ל) בס"א: עונס, ק) [וע"ע חוס' זבחים קו. ד"ה מנין זובח],

גליון הש"ם

גמ' כתנאי אחרים אומרים. עיין ממכילתה פלסת משפטים פי״ז: תום' ד״ה משום ובו' תימה ת"ל דהוי לאו שניתן לאוהרת מיתת ב"ד. עיין שבת דף קנ"ד ע"א תוס' ד"ה בלאו. תמוה לי הא באמת בבן סורר לוקה היכא דלא יבא לידי מיתה וילפי׳ לה מקרא אלא דהתוס׳ כאן בקושייתם הב׳ הקשו דלילף מיניה בכל המורה דניתן לאזהרת מימת ב"ד לוקה היכא דלא יבא לכלל מיתה יהיה איך שיהיה מאיזה טעם שיהיה דלא ילפי' בעלמא מיניה מ"מ עכ"פ בהך לאו עלמו דלא מאכלו על הדם איך שייך לומר דלא לילקי אכל הני משום דניתן מיתה בבן סורר הא אהך לאו עלמו לוקה בן סורר ואיך יפטרו אחרים ממה דניתן לאזהרת בן סורר למיתה ולע"ג:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה לאו וכו׳ הני משתמעי מיניה: (ב) תום' ד"ה אחת וכו' הא דלא וכו׳ דכיון דגלי:

מוסף רש"י

ר' עקיבא היא. דאמ מגדף מביל קרבן דלת בעינן מעשה (בריתות ג: ועי״ש ז.). מנין לאוכל מן הבהמה כו' לא תאכלו על הדם. אסמכתא בעלמא סיל (חולין קכא:)**. בא** הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה. אס תומיר ועברת על לאו, באש תשרפנו, נתקו הכתוב בעשה זה מעונשן של שאר לאוין, לומר זה ענשו ותקנת עבירתו שישרפנו ווורונווח ג:) שהמעשה האמור אחריו תקנתו וכפרתו על עבירת הלאו (מכות ד:) כל לאו שניתק לעשה אין לוקין עליו, דמשמע זו היא תקנתו אם מעבור על הלאו עשה מט מעבור ער האלהו עם זאת והינצל, ועוד דלא דמי ללאו דחסימה, שהמלקות נסמך לו (פסחים פד.).

סבירא ליה גופא אמר אביי שלש השתחואות בעבודת כוכבים למה אחת לכדרכה ואחת שלא כדרכה ואחת לחלק לכדרכה ימאיכה יעבדו הגוים האלה נפקא אלא אחת כדרכה ושלא כדרכה ואחת לשלא כדרכה ואחת לחלק: המקבלו עליו באלוה האומר לו אלי אתה: אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב כיון שאמר לו אלי אתה חייב למאי אי לקטלא מתניתין היא אלא לקרבן ואפילו לרבנן והתניא 🌣 אינו חייב אלא על דבר שיש בו מעשה כגון זיבוח וקיטור וניסוך והשתחואה ואמר ריש לקיש מאן תנא השתחואה ר' עקיבא היא דאמר לא בעינן מעשה מכלל דרבגן סברי בעיגן מעשה כי קאמר לר' עקיבא קאמר לר' עקיבא פשימא היינו מגדף מהו דתימא עד כאן לא מחייב ר"ע קרבן אלא במגדף דכתיב ביה כרת אבל הכא דלא כתיב ביה כרת אימא לא קמ"ל דאתקושי אתקוש דכתיב יוישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו וגו' א"ר יוחגן אלמלא וי"ו שבהעלוך נתחייבו רשעיהם 🤉 של ישראל כלייה •כתנאי אחרים אומרים אלמלא וי"ו שבהעלוך נתחייבו רשעיהם של ישראל כלייה אמר לו ר"ש בן יוחאי והלא ביכל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם שנאמר יבלתי לה' לבדו אלא מה תלמוד לומר זאשר העלוך ישאיוו אלוהות הרבה: אבל המגפף והמנשק המכבד והמרבץ כו': כִי אָתא רב דימי אמר רבי אלעזר על כולם לוקה חוץ מהנודר בשמו והמקיים בשמו מאי שנא הנודר בשמו והמקיים בשמו דלא לקי משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה הני נמי לאו שבכללות הוא יואין לוקין על לאו שבכללות דתניא ימנין לאוכל מן הבהמה קודם שתצא נפשה שהוא יבלא תעשה תלמוד לומר ילא תאכלו על הדם דבר אחר לא תאכלו על הדם הלא תאכלו בשר ועדיין דם במזרק רבי דוםא אומר ימניין "שאין מברין על הרוגי ב"ד ת"ל לא תאכלו על הדם ר' עקיבא אומר ימנין ילסנהדרין שהרגו את הנפש שאין מועמין י כלום כל אותו היום ת"ל לא תאכלו על הדם י (אמר רבי יוחנן) יאזהרה לבן סורר ומורה י מנין ת"ל לא תאכלו על הדם וא"ר אבין בר חייא ואיתימא ר' אבין בר כהנא "על כולם אינו לוקה משום דהוה ליה לאו שבכללות אלא כי אתא רבין א"ר אלעזר על כולן אינו לוקה יחוץ מן הנודר בשמו והמקיים בשמו מאי שנא אהנך דלא לקי דהוה ליה לאו שבכללות הני נמי לאו שאין בו מעשה נינהו ההוא כר׳ יהודה דאמר ילאו שאין בו מעשה לוקין

עליו 🌣 דתניא ילא תותירו ממנו עד בקר בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה

על הנרצח ומסברא מוקמינן לה אהרוגי בית דין שנהרגין על עונש^ט שלא ינהגו בהם כבוד משום כפרה: **לבן סורר ומורה**. דלא ענש אלא א"כ הזהיר והיכן הזהיר לא תאכלו על הדם לא תאכלו אכילה שתהרגהו עליה: לאו שבכללות. דכל הני (א) משמע מיניה: